

't Kerckgebot moet zijn van Bailliu en Leenmannen Versoecken. En 't selfde zijnde toegestaen en acte van Bailliu en Leenmannen hebbende becomen, soo presenteert requeste aen de Heeren van de Reeckenkamer, die octroij hem hebbende verleent, hij 't selfde aen Houtfester⁹⁾ presenteert om geregistreert te werden die dan aen sijne dienaers gelast hem ongemoeijt te laeten als hebbende sijne Vogelkoij met behoorlyck consent gesticht.

Als al octroij en permissie vanden Houtfester hebben, soo moetense wegens 't placcaet de anno 15 . . . haer tamme oft koj Enden twee mael 's jaers hocken en opsluijten als 6 weecken inde saeijtijd dat is van half Meert tot primo Mey ende inde maijtijd dat is van half Julius tot primo September.

Amsterdam, Januari 1935.

Colymbus adamsii Gray, een nieuwe vogel voor Nederland

DOOR

Dr. G. C. A. JUNGE

(Met 1 foto in den tekst)

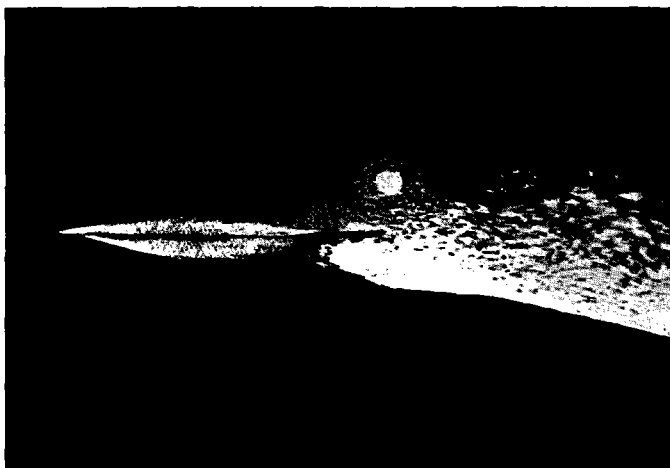
Op 30 December 1934 vond de heer H. VAN THIEL op het strand te Zandvoort een grooten duiker, die dankzij de bemiddeling van den heer JAN P. STRIJBOS aan het Rijksmuseum van Natuurlijke Historie te Leiden geschonken werd. De vogel bleek een exemplaar van *Colymbus adamsii* Gray te zijn, een nieuwe aanwinst voor de Nederlandsche avifauna.

Colymbus adamsii gelijkt zeer veel op den IJsduiker, *Colymbus immer* Brünn., maar hij onderscheidt zich van dezen vooral door den zwaarderden, anders gevormden en gekleurden snavel. Bij *adamsii* is de culmen van den bovensnavel recht, de gonys van den ondersnavel sterk omhoog gericht, de kleur van boven- en ondersnavel is geel met zwartbruine bases. *Colymbus immer* heeft een zwakkeren, zwart gekleurden snavel met licht gebogen culmen en minder sterk opwaarts gebogen gonys. In hun eerste jaar hebben de jongen van beide soorten hoornkleurige snavel, maar de kleur is bij *adamsii* lichter. Bovendien is de kleur van de schachten van de groote slagpennen bij *adamsii* meestal bruinwit (behalve de toppen), bij *immer* donkerbruin. WITHERBY (1922) vermeldt

9) Deze spelling komt meer voor; — Vester hangt samen met Hoogduitsch Forster, Förster en het Oudhoogduitsche woord Forst, bosch, woud.

echter een voorwerp van *adamsii*, waarbij de schachten eveneens donkerbruin zijn, zoodat dit kleurverschil niet altijd een doorslaggevend kenmerk behoeft te zijn. In het zomerkleed verschillen beide soorten volgens COLLETT (1894), doordat bij *adamsii* de kop een meer purperblauwe in plaats van een groene glans heeft; verder zijn bij deze soort de witte strepen van hals en nek breeder en minder in aantal en de witte vlekken op rug en vleugels grooter.

Colymbus adamsii is een oost-arctische broedvogel, wiens broedge-

Kop van *Colymbus adamsii* Gray, ♀ ad. Zandvoort, 30 December 1934.

bied zich van af het Taymir-schiereiland langs de noordkust van Siberië oostwaarts uitstrekt; ook wordt de soort gevonden langs de noordkust van Noord-Amerika tot aan de Mackenzie-delta, misschien zelfs tot de Franklin-baai (BENT, 1919).

In najaar en winter is *C. adamsii* in Noord-Scandinavië blijkbaar niet zeer ongewoon en volgens COLLETT (1894) komt hij regelmatig voor aan de Noorsche kust, soms zelfs in vrij groot aantal. Ook kan het gebeuren, dat vogels gedurende den zomer daar overblijven zonder echter tot broeden te komen. In andere deelen van West-Europa wordt deze duiker echter uiterst zeldzaam aangetroffen. In Engeland zijn slechts 2 zekere gevallen van voorkomen geconstateerd, t.w. een vogel bij Embleton, Northumberland in December 1829 en één in het voorjaar 1852 bij Lowestoft, Suffolk (WITHERBY, 1922). In Duitschland werd de eerste, een ♀ juv., in 1929 gezien bij het eiland Neuwerk aan de Elbemonding (GECHTER, 1933). Uit Polen zijn er 3 bekend, een adult exemplaar van December 1868 bij Brzezany, een juveniel exemplaar van December 1876 bij Warschau en een ♂ juv. van November 1911 bij

Wróblewice (DOMANIEWSKI, 1932). In 1840 werd een vogel bij de Attersee in Oostenrijk geschoten (VON TSCHUSI ZU SCHMIDHOFFEN, 1894). Tenslotte is *C. adamsii* tweemaal in Italië gevonden, namelijk op 28 November 1902 bij Chiusi en op 19 December 1902 bij Perugia (ARRIGONI DEGLI ODDI, 1929).

Een beschrijving van de verschillende opeenvolgende vederkleeden geeft COLLETT (1894). Men vindt in diens publicatie tevens een zeer goede plaat van een vogel in zomerkleed, vervaardigd door J. SMIT.¹⁾

De bij Zandvoort gevonden vogel is volgens de beschrijvingen van COLLETT een oud ♀. Kop, nek en rug zijn zwartgrijs; op den rug treft men eenige nieuwe glanzend zwart met wit gevlekte veeren aan, die wijzen op een overgang naar het zomerkleed. Bovenstaartdekeveeren en vleugeldekeveeren bevatten reeds veel donkere, witgekleete nieuwe veeren. De keel vlak onder den snavel is zwart, verder zijn keel en hals grauwwit, met vooral naar de borst toe bruingepunte veeren. Borst en buik zijn helder wit. De maten zijn: vleugel 377, culmen 94, snavel van mondhoek tot snavelpunt 135, tarsus 82 mm.

Voornaamste geraadpleegde literatuur:

- Arrigoni degli Oddi, E. 1929: Ornitologia Italiana, p. 593.
 Bent, A. C., 1919: Life-histories of N. American diving birds. Bull. U. S. Nat. Mus., vol. 107, pp. 60—65.
 Collett, J., 1894: On the occurrence of *Colymbus adamsi* in Norway. Ibis, series 6, vol. 6, pp. 269—283.
 Domaniewski, J., 1932: *Colymbus adamsii* Gray und *Buteo rufinus* (Cretzschm.) in Polen. Fragmenta Faun. Mus. Zool. Pol., Tome 1, No. 16, p. 425.
 Dresser, H. E., 1895—1896: The birds of Europe, vol. 9, pp. 412—416.
 Gechter, H., 1933: *Colymbus adamsii* erstmalig für Deutschland nachgewiesen. Orn. Monatsber., 41, p. 150.
 Hartert, E., 1921: Die Vögel der paläarktischen Fauna, Band 2, 1912, p. 1458.
 —, c.s., 1924: A Practical Handbook of British Birds, vol. 2, p. 469.
 van Oort, E. D. †, 1935: Ornithologia Neerlandica, deel 5, p. 308.
 Peters, J. L., 1931: A Checklist of the Birds of the World, vol. 1, p. 35.
 Schalow, H., 1904: Die Vögel der Arktis, Fauna Arctica, Band 4, Lief. 1, p. 117.
 von Tschusi zu Schmidhoffen, Vict. Ritter, 1894: Erstes Exemplar des östlichen Eistauchers (*Colymbus glacialis adamsi* Gray) aus Oesterreich-Ungarn. Ornith. Jahrb., Band 5, pp. 145—147.
 Witherby, H. F., 1922: On the White-billed Northern Diver as a British bird. Brit. Birds, vol. 16, pp. 9—12.

Leiden, April 1935.

1) Dat het zomerkleed behalve door rui ook zou kunnen ontstaan door een snelle verkleuring van de veeren op de plaatsen waar de witte vlekken in het zomerkleed gevonden worden, zooals Collett beweert, klinkt weinig waarschijnlijk.